

Oświadczenie złożone przez senatora Antoniego Szymańskiego na 84. posiedzeniu Senatu w dniu 31 sierpnia 2019 r.

Oświadczenie dotyczące ks. Feliksa Bolta, duchownego, senatora, niezłomnego Kociewiaka.

Jako senator reprezentujący Kociewie w Senacie RP chciałbym przypomnieć postać Feliksa Bolta: duchownego, senatora, niezłomnego Kociewiaka.

Feliks Bolt urodził się 7 stycznia 1864 r. w Barłoźnie na Kociewiu. Jego rodzice – Józef i Katarzyna – byli zamożnymi rolnikami. Dbając o wykształcenie swojego syna, wysłali go na naukę do prestiżowego Collegium Marianum w Pelplinie, a następnie gimnazjum chełmińskiego. Feliks od najmłodszych lat wykazywał się cechami przywódczymi. Jako uczeń gimnazjum został przewodniczącym tajnej organizacji filomackiej, za co został wydany ze szkoły i oddany pod nadzór policji.

W gimnazjum chojnickim 26 lutego 1887 r. złożył eksternistycznie egzamin dojrzałości. Następnie studiował w Münster i Monachium. W seminarium duchownym w Pelplinie Feliks Bolt dokończył studia teologiczne. Po przyjęciu święceń kapłańskich rozpoczął misję duszpasterską w kilku parafiach na Pomorzu – w Śliwicach, Wielu i Brusach, w Srebrnikach koło Kowalewa Pomorskiego, gdzie dopiero po 29 latach otrzymał nominację i tytuł proboszcza.

W każdej placówce, w której dane mu było pracować, prowadził ożywioną działalność narodową wśród Polaków. Na Pomorzu zasłynął szczególnie jako działacz polskiej spółdzielczości. W Brusach nawiązał współpracę ze znanymi społecznikami i ziemianami, Stanisławem i Anną Sikorskimi, właścicielami dóbr Wielkie Chełmy. Na bazie bruskiego banku ludowego Sikorski i ks. Bolt zorganizowali spółkę „Kupiec”, której podstawowym celem było wyeliminowanie z handlu tekstylnego Niemców. Wkrótce powstały kolejne filie: w Śliwicach, Wielu i Zblewie. Ks. Bolt jako wiceprezes „Kupca” był współtwórcą jego potęgi.

Po sukcesie ks. Bolt i Sikorski postanowili założyć w Brusach kolejną spółkę – na zasadzie towarzystwa akcyjnego z decydującym udziałem „Kupca” – pod nazwą „Bazar”. W niedługim czasie doczekała się ona kilku filii, m.in. w Pelplinie, Skarszewach, Kartuzach oraz Bytowie. Ks. Feliks Bolt jako główny pomysłodawca i organizator tej działalności zaczął być nazywany przez współczesnych „ojcem kupiectwa polskiego na Pomorzu”.

Jednocześnie kapłan był zaangażowany w działalność Towarzystwa Pomocy Naukowej w Chełmnie, Towarzystwa Czytelnicy Ludowych w Poznaniu, lokalnych towarzystw ludowych oraz w polski ruch wyborczy.

Do wieloaspektowej działalności duchownego należy także zaliczyć uczestnictwo w powstaniu w 1912 r. spółek zajmujących się wydawaniem polskiej prasy, czyli „Gazety Gdańskiej”, „Gazety Chojnickiej”, a także pelplińskiego „Pielgrzyma”.

Ks. Feliks Bolt, oprócz aktywności społeczno-gospodarczej i publicystycznej, prowadził także działalność polityczną. W 1913 r. wysunięto jego kandydaturę na posła. W tym czasie związany był z działalnością powstałej w Poznaniu Rady Narodowej – organu kierującego całokształtem działalności Polaków pod panowaniem pruskim.

Pod koniec I wojny światowej ks. Feliks Bolt politycznie związał się z endecją. Jako jeden z czołowych działaczy na Pomorzu blisko współpracował z Romanem Dmowskim. Działalność parlamentarna duchownego, już nie tylko działalność w regionalnym ujęciu, rozpoczęła się od objęcia 8 czerwca 1920 r. mandatu posła na Sejm Ustawodawczy.

Cieszący się szacunkiem ksiądz z Pomorza był członkiem Komisji Pomorskiej, a następnie Komisji Morskiej, jak również zastępcą komisarza w polsko-gdańskiej komisji granicznej. W tym czasie przyczynił się znacznie do budowy linii kolejowej Bydgoszcz – Gdynia.

W okresie rządów sanacji pozostawał członkiem Pomorskiego Sejmiku Wojewódzkiego. W latach 1922–1927 był senatorem z ramienia Związku Ludowo-Narodowego oraz członkiem Komisji Skarbowo-Budżetowej, a w latach 1930–1935 senatorem z ramienia Stronnictwa Narodowego. Od 11 grudnia 1930 r. pełnił funkcję wicemarszałka Senatu.

Po wybuchu II wojny światowej, 24 października 1939 r., sędziwy już ks. Feliks Bolt został aresztowany przez gestapo i osadzony w Dębowej Łące, skąd przez obóz w Chełmnie 21 marca 1940 r. trafił do niemieckiego obozu koncentracyjnego Stutthof.

Ks. Feliks Bolt – nr obozowy 9234 – wycieńczony chorobą zmarł 7 kwietnia 1940 r. Został pochowany na cmentarzu na gdańskiej Zaspie.

Antoni Szymański